

Bilaga 2: Våldsbejakande extremism:

Att förebygga förekomsten av våldsbejakande extremism är av avgörande betydelse för att förhindra att odemokratiska krafter får fäste i samhället. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan. Det handlar om både offentliga verksamheter så som kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, polis och säkerhetspolis och civilsamhällesaktörer, liksom idrottsföreningar, ungdomsorganisationer och religiösa samfund och rörelser.

Begreppet våldsbejakande

Våldsbejakande extremism handlar om att bejaka och bruka våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.

Våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick, eller politiska företrädare på olika nivåer. Härigenom kan våldsbejakande extremistmiljöer utgöra hot mot hela demokratin. Vidare ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter. Tanken är fri i det demokratiska samhället, hur extrem den än är. Men våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska tankar är brottsligt. Med våldsbejakande extremism avses våldsbejakande religiös och politisk extremism.

Begreppet radikalisering (förändringsprocess)

Den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja ett politiskt budskap.

Tecken vid våldsbejakande extremism:

Att en person uppvisar ett eller flera av följande tecken behöver inte automatiskt betyda att personen är på väg att radikaliseras eller att personen är medlem i en våldsbejakande organisation. Dock kan detta vara anledning att närmare undersöka situationen i syfte att bättre kunna bedöma om ytterligare insatser är nödvändiga. En samlad och allsidig bedömning ska göras i varje enskilt fall. En individ som uppvisar tecken på våldsbejakande extremism kan befinna sig i en radikaliseringsprocess.

Det är viktigt att vara extra uppmärksam på om du i din yrkesroll kommer i kontakt med en person som:

- Ger uttryck för en känsla av otrygghet och visar bristande tillit till samhället.
- Brukar våld, skadegörelse eller annan kriminalitet som riktar sig till specifika institutioner eller grupper av människor.
- Upplever sig diskriminerad eller orättvist behandlad.
- Signalerar åsikter och budskap genom yttre symboler och märken, klär sig enligt en viss grupps klädkod eller tatuerar sig.
- Ger uttryck för olika konspirationsteorier, synen på andra som fiender, hat mot bestämda grupper. Det kan röra sig om olika religiösa samfund eller rörelser, kapitalister, invandrare, homosexuella och så vidare.
- Tycker att det är okej med våld i vissa situationer för att protestera mot eller ändra samhället.

- Slutar med fritidsintressen och lämnar gamla kompisar och gäng för att ge uttryck för något av övriga tecken och börjar hänga med nya kompisar och har relationer till personer eller grupper som ger anledning till oro, t ex kopplingar till kriminalitet eller våldsbejakande extremism.
- Besöker hemsidor, läser böcker eller ser film med våldsbejakande extremistiskt budskap.
- Är inblandad i tydliga händelser eller situationer, som våldsamma sammandrabbningar eller upplopp, möten med extremistiska budskap.
- Är inblandade i kriminalitet eller annan typ av allvarligt riskbeteende.
- Har intoleranta åsikter, förkastar demokratiska principer, övertygad om att de egna åsikterna är de enda riktiga, försöker argumentera och överbevisa andra.
- Argumenterar för absoluta lösningar, till exempel att en viss grupp ska bort, att samhället ska sprängas.
- Försöker legitimera sina åsikter genom att peka på missförhållanden i samhället eller världen.
- Isolerar sig eller har dåliga relationer till familjen eller närstående.

Symboler vid våldsbejakande extremism:

I Sverige förekommer våldsbejakande extremism i religiösa och politiska rörelser.

Mer ingående information avseende symboler finns bland annat på följande länkar;

<http://skola.expo.se/symbollexikon.html>

<http://symbollexikon.html>

Nedan följer en samling av vanligt förekommande symboler som används i de olika våldsbejakande ideologierna.

Det är viktigt att personal som kommer i kontakt med personer som ligger i riskzon för radikaliserings lär sig känna igen symbolerna.

Våldsbejakande politisk extremism, vanliga symboler:

Antifascistisk aktions symbol. Symbolen avbildar två flaggor, en röd och en svart, omgärdade av en svart cirkel.

Revolutionära frontens symbol. Symbolen avbildar organisationens initialer omgärdade av ett rött kugghjul.

Svenska motståndsrörelsens (Nordfront) symbol. Symbolen föreställer en svart ”Tyr-runa (fornnordiska guden Tyr), mot en grön bakgrund. Runan användes i NaziTyskland och ska symbolisera kamp och seger. (Källa: Expo Skola)

Svenskarnas parti var nazister och ville göra rasbiologiska tester för att avgöra vem som är svensk, men de var strategiska på så sätt att de valde den parlamentariska vägen för att kunna utnyttja Sveriges starka yttrandefrihet och sprida sina åsikter. Svenskarnas parti upplöstes under 2015. Orsaken till upplösningen uppgavs vara dåligt valresultat och vikande medlemsunderlag.

Våldsbejakande religiös extremism, vanliga symboler:

IS, ISIS vanligast förekommande symbol, tillika flagga.

Symbolen/flaggan avbildar, överst i flaggan finns shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Cirkeln med texten sägs symbolisera Mohammeds sigill.

Jabhat al-Nusrahs vanligast förekommande symbol, tillika flagga.

Symbolen/Flaggan avbildar, överst i flaggan finns shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Under shahadan står texten Jabhat al-Nusrah.

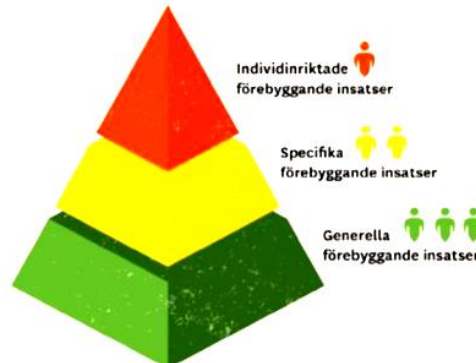
Ovan visas Al-Shabaabs symbol. Symbolen visar två AK-47 över en uppslagen Koran mot bakgrunden av Somalias karta. Texten utgörs av en muslimsk shahada, den muslimska trosbekännelsen: ”Det finns ingen Gud utom Allah, Mohammed är Guds budbärare”. Al-Shabaab använder också samma svarta flagga som IS.

Hur arbetar Eksjö kommun operativt och strategiskt med Våldsbejakande extremism.

Eksjö kommun arbetar med våldsbejakande extremism utifrån tre perspektiv av förebyggande insatser, dels generella och specifika förebyggande insatser. Men också med individuella förebyggande insatser.

Detta arbete kan även indelas i operativt och strategiskt arbete enligt nedan.

Rött läge	= Operativt arbete/Insatser
Gult läge	= Operativt arbete/Insatser
Grönt läge	= Strategiskt förebyggande arbete

Operativt arbete (Gult resp. Rött läge) innefattar bland annat följande;

- Samverkansmöten, kontinuerliga veckomöten avseende social oro och våldsbejakande extremism.
- Polis, samverkan med Lokalpolisområde Högländet.
- Säpo, samverkan med säkerhetspolisen, med upparbetade kontakter.
- Socialtjänsten, sociala jöuren, ärenden.

Strategiskt arbete (Grönt läge) innefattar bland annat följande;

Kommunens handlingsplan för våldsbejakande extremism, som innefattar:

- Personal Instruktion, handlingsplan för samtliga anställda inom kommunen, med en introduktion i ämnet samt tecken på radikalisering.

- Åtgärdsplan, innefattar kortfattad checklista avseende åtgärder för personal.
- Utbildning/Information, innefattar spridning av personalinstruktion samt åtgärdsplan. Detta innefattar även att hålla kommunledningen inklusive politikerna uppdaterade inom området.
- Nationella samordnaren, där en nationell resurs finns att tillgå för att engagera och involvera berörda aktörer på lokal nivå inom kommunens geografiska område. Bidrar till erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan de berörda aktörerna på en nationell nivå.
- Samverkan, Eksjö kommun samverkar med ett antal aktörer inom det geografiska området. Aktörer har betydelsefulla roller i arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism, så som socialtjänst, skola, polis, länsstyrelsen, fritidsverksamhet och föreningar/organisationer inom det civila samhället, inklusive trossamfund.
- Brottsförebyggande arbete, det generella brottsförebyggande arbetet inom kommunens geografiska område, är också en del i sammanhanget.
- Ideella organisationer, utför viktiga insatser för att förebygga våldsbejakande extremism.
- Förebyggande arbetet ska kunna bedrivas långsiktigt och effektivt och då är det betydelsefullt att företrädare för de olika aktörerna har goda förutsättningar för fortlöpande samverkan och kunskaps- och informationsutbyte om förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism.
- Särskilt utpekad kontaktperson inom Eksjö kommun mot ”Våldsbejakande extremism”, finns inom avdelningen Samhällsskydd & beredskap.

Handlingsmöjligheter vid identifiering av våldsbejakande extremism

Det finns två vägar att gå. Antingen följs tecken på oro upp direkt, eller så krävs ytterligare utredning för att bedöma fallet.

Värdera risken

I förebyggande arbete med grupper och individer bör man värdera konsekvenserna av att agera eller vara passiv. Värderingen tar till exempel hänsyn till:

- Om en insats riskerar att förvärra problemet och ytterligare stigmatisera individen? Insatsen kan tolkas kontraproduktivt som en bekräftelse på att myndigheterna övervakar och förföljer individen.
- Om en insats riskerar att situationen eskalerar? Att marginalisera grupper eller individer kan samtidigt innebära att man förlorar viktiga sociala aktörer som hade kunnat bromsa att något allvarligare händer.
- Risken att missbedöma individers beteende genom att bortse från rätt kontext? Exempel: yttre symboler som tatueringar eller kläder kan vara tydliga risktecken i en miljö, men absolut inte i en annan. Kontexten avgör vad som avviker från normen och vad som är mainstream.
- Risken att förvärra problemet, om man inte agerar?
- Risken att göra ett oroande eller problematiskt beteende normalt och accepterat genom att förhålla sig passiv?

Möjligheter vid radikaliserings

- Dialog: utgå från eller bygg befintliga relationer för att skapa tillit som kan rymma dialog med individen, släktingar eller andra i individens närhet. Ibland krävs att en särskild vuxen som den unga individen är trygg med involveras.
- Samverkan: samarbeta utifrån samverkansgruppens olika kompetenser och erfarenheter, ta kontakt med andra relevanta aktörer. Det handlar inte om att överreagera, utan att få olika synpunkter som är viktiga för helhetsbilden.

- **Nätverk:** att mobilisera både professionella och personliga nätverk runt individen kan vara effektivt för att skapa en insats där släktingar eller andra närstående vuxna involveras i problemen och hur de ska lösas.
- **Samtal:** kalla individen och närstående till samtal. Situationen avgör hur samtalen läggs upp och vem som kallar. Om det är möjligt bör närstående vara med, men det kan också vara direkt olämpligt.
- **Informera:** det kan finnas fler institutioner och instanser i kommunen som har rätt att informeras och som kan bidra till särskilda insatser för individen. Inom samverkansgruppen finns kunskap om vad lagstiftning kräver och kan erbjuda.
- **Utred:** om det finns underlag för det – tillsätt en utredning för eventuella stödinsatser. Det kan handla om att individen visar sig ha gått så långt in i en radikaliseringsprocess att det krävs särskild avhopparkompetens och resurser. Det kan också handla om att individen är så tätt knuten till en våldsbejakande extremistisk grupp att det utgör en fara för hans eller hennes säkerhet. Då kan kontakt med Säkerhetspolisen krävas. Utredningen kan dock visa att problemet inte är så stort som man befarade.

Hänvisning

- Våldsbejakande extremism i Sverige, Ds 2014:4.
- Kommittédirektiv 2014:103, En nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.
- Regeringens skrivelse 2011/12:44, Handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.
- SKL 2010, Lokala insatser mot våldsbejakande politisk extremism.
- Värna demokratin mot våldsbejakande extremism – Utvärdering av en handlingsplan.
- När vi bryr oss – förslag om samverkan och utbildning för att effektivare förebygga våldsbejakande extremism (SOU 2013:81) .
- Intolerans14 (Stiftelsen Expo 2014).
- Becoming Mulan? Female Western Migrants to ISIS (Institute for Strategic Dialogue 2015).
- Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige (Säkerhetspolisen 2010) .
- Säkerhetspolisens årsbok 2014 (Säkerhetspolisen 2015).